

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în lăintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 102.

Sibiu, Decembre 20/1 Ianuariu 1879.

Anulu I.

Anuntiu de abonamentu la „Observatoriulu“ pe anulu 1879.

Apropiandu-ne cătra capetulu anului, este de lipsa a se cunoște macaru aproximativu numerulu exemplarielor câte sunt a se trage de sub tipariu îndata dela începutu, pentru-că mai tardiu se nu venim în strimțore cu trimiterea de exemplarie întregi. Din acēsta cauza deschidem si noi mai de tempuriu abonamentu pe Semestrulu I si pe anulu întregu, totu cu pretiurile de mai înainte, adeca:

În Sibiu pe 1 anu cu 7 fl. v. a., pe 6 luni 3 fl. 50 cr.,  ra dusu la casa cu 1 fl. respective cu 50 cr. mai multu. În lăintrulu monarchiei cu post'a, 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni. În afara de monarhia cu porto duplu 10 fl. sau 22 franci pe 1 anu, 5 fl. sau 11 franci pe 6 luni.

Abonamentele se potu face mai usioru prin asemnatiuni (mandate) postali, de a dreptulu la Redactiune în Sibiu, piati'a mica Nr. 27.

Din Romani'a primim abonamente si în biletete hipotecarie de ale statului, al pari.

În capital'a Bucuresti abonamentele se facu si la librari'a dlui I. Sz ll si în piati'a teatrului.

Din 10 esemplarie abonate efectivu, 1 se dă gratis.

Redactiunea.

Romanii din Macedoni'a, Epiru, Tessali'a, Bulgari'a, Serbi'a.

Dela Tulcea de pre tiermii marei negre pâna susu la Triestu pe tiermii marei adriatice, din districtulu serbescu Negotinu si din celu bulgarrescu Vidinu (Diu) pâna la Saloniu (Tessalonic'a), pe tiermii marei albe (egee) si pâna în suburbiele Atenei, pretodindeni se aude vorba romanésca, pâna la o linia  creare dialectulu Daciei traiane, mai departe alu Daciei aureliane. Sunt 65 de ani, de candu macedo-romanulu Michailu G. Boiadgi, pe atunci professoru la scol'a grecesca din Vien'a Austriei, aparandu'si limb'a na-

tionale contra philologulu grecescu Neofitu Duca, pe care'lu numesce omu pedantu si netolerantu, scrie în prefatiune la Gramatic'a sa dacoroman sca: „Departe de a'i fi romanulu rusine de limb'a sa, din contra, elu are mai virtosu se se feliicitiede c a o are pe ac sta.“

65 de ani este unu frumosu periodu de timpu, si totusi ce pucinu a inaintatu de atunci cunóscerea starei macedo-romaniloru. Una se scie de siguru: C a de atunci incóce s'a inavutitu cu multime mare de macedoromani alte elemente nationali, între care la loculu antaiu sunt grecii, carii s'au recrutatu mereu dintre romani,  ra pe acestia iau imitatu bulgarii, arnautii, chiaru si turcii, c -ci se afla mai multe comune macedo-romane trecute la religiunea mohamedana si prin religiune asimilate tare. În acelasiu timpu muscalii, bulgarii si serbii s'au inmultitu cu daco-romani din Romani'a propria si din Banatu.

Este una din cele mai rari aparitiuni în lume ceea ce se intempla cu romanii. T te pop rale conlocuitorie si invecinate cu ei ii urescu din totu sufletulu si din totu cugetulu lor; nimeni nu se bucura de inaintarea lor în cultura si civilisatiune c a poporu, c a natiune; progressele romaniloru în cultivarea limbei proprie le sunt nesuferite; dara t te acelea pop ra, cu singur'a esceptiune de unulu micu din Transilvani'a, au ambitiunea nedumerita de a se recruta dintre romani cu individi c tu s'ar potea mai multi, cu sute de mii, cu mil ne. Toti ne injura, toti ne batjocurescu, toti afla c a suntemu, cum dicu ei,  menii dracului,  meni blastemati, hoti, talchari, trantori lenesi, carii ne intindemu cu bur'ta la s re; cu t te acestea, toti se adopera din respoteri, c a pe acestu poporu de hoti si talchari, pe acestea turme de  meni perde-v ra se'i invetie limb'a lor si se'i incorporedie, prin sc le, biserici, casatorii etc. Magiarii se inc ca în ruptulu capulu se ne magiarisedie nu numai pruncii, dara chiaru si pe unchiasii de c te 80—100 de ani. Muscalii au si opritu din Basarabi'a reocupata ori-ce diariu si carte romanésca,  ra pe romanii prea romani, carii nu apucara se scape în Romani'a, ii trimitu în Crime'a si pâna spre Caucasu, în loculu tatariloru si alu cercassianiloru fugiti din acelea tieri, spre a'i muscali si cazaci mai iute. Grecii se inc ca de secolu a omori limb'a macedo-romana cu ajutorulu bisericeii comune si cu alu

scólei. Serbii în cele doue districte romanesci din Serbi'a nu suferie nice în bisericile romaniloru limb'a lor. Procedur'a serbiloru din Banatu ve este cunoscuta multu mai bine, dec tu se mai fia memorata aci. Celu pucinu a trei'a parte din acei serbi au fostu odeni ra romani curati. Romanii din Istri'a sunt parte mare slavisati. Mavrovlachiloru (romani negrii) din Dalmati'a le-au mai remasu numai numele. Romanii din Bulgari'a au ajunsu c  se nu mai audia nicairi servitiulu d-diescu în limb'a lor, ne avendu în mai multe comune nici biserica, nici preotu, precum se va ved  indata dintr'o informatiune pre c tu de trista, pre at tu de adeverata. Bulgarii inse nu se voru indestul  nici cu acelea blastemati, ci voru merge si mai departe cu atentatele desnationalisarei. Este în natur'a ómeniloru emancipati din sierbitute, că mai alesu în prim'a generatiune, se fia fórte impertinenti, despotici, brutali. Ei adeca credu, că libertatea castigata nu e de altu-ceva buna, dec tu c  se tractedie densii pe altii asia, precum au fostu tractati ei de c tra tiranii lor.  menii inse nu aru trebui se imitedie pe animalele scapate din inchis re, care apoi de bucuria saru, impingu, musca, lovescu cu piti rele. Asia faceau si carturarii magiari dupace scapara de „regul'a“ austriaca, nu le mai ajungea campii de alergatu.

Ati cititu memorandumulu macedo-romaniloru. Vechile nóstre cunoscintie si connexiuni ce avemu în Orientu, ne punu în stare de a trage informatiuni ulterio re despre desteptarea consciintiei nationale la romanii dintre Dunare si marea adriatica, inpartiti p'între celelalte pop ra. Preste totu se simte una revolutiune interna în spirite. De candu Romani'a si-a recastigatu glori'a si rangulu cuvenitu ei, multime de individi si familii, care pâna aci trecea de greci, de bulgari ori serbi, incepu a se dă si marturisi de aceia ce sunt în realitate: de romani, si le vine cu greu a recunósca sermanii, că ei era pâna acuma renegati. Inse aceiasi individi si aceleasi familii incepura se c era, ba se pretinda chiaru ajutorulu morale si intelectuale alu romaniloru dela Dunare. Daca francesulu are dreptu candu dice „Noblesse oblige,“ apoi vomu avea si noi dreptu afirmandu, c  si libertatea obliga. Dupa castigarea independentiei, asupr'a Romaniei cadu unele datorii extraordinarie, de cea mai mare importantia. Spre a proba ac sta asser-

Foisi r'a „Observatoriului“.

Eva s u Giurulu Lumei în cincii scrisori.

De Paul F val.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

A dou'a seris re.

Robertu catre Scarlatu.

Scii, Scarlate, c  esti escelentu! Filipic'a ta în contra casatoriei imi place de minune. Imi place se 'ti vedu aceste sentimente; eu sunt care ti-am insuflatu ac sta ura; esti elevulu meu, si trebue se recunoscu, ca ai profitatu multu de invetiaturile mele. Bre! ce energie! citindute, te ar lu  cineva dreptu unu veduvu încercatu în t te nenorocirile casniciei. Dreptu vorbindu, ac sta parte a scris rei tale m'a bucuratu. Adesea m'amu ganditu cu intristare ca într'o di p te, o femeie se va pune între noi, o femeie care ar avea dreptulu de a reclam  primulu locu în  nima ta. Vai! cate amicitii n'au avutu totu acestu sfirsitu! Dar' stilulu teu me asigura indestulu; sunt, de acum înainte, totu atatu de siguru de tine c  si de mine; ceea ce nu e lucru pucinu. Ne potemu d  man'a: celibatari în perpetuitate!

Se schimbamu stilulu. Sunt inamoratu, dici tu, si ac sta te face se ridi. Mai antaiu, credu ca te insieli; dar', chiaru de ai fi ghicitu bine, evenimentulu în sine n'ar avea nimicu de risu. Sunt de doue dieci si si se de ani, si în t te dilele multumescu lui Dumnedieu, ca nu sunt saturatu pana în gitu, c  acei sirmani tineri domnisiori cari, totu cetindu acea carte eternu dobito-căsca alu carei autoru 'si-a perduto ilusiunile înainte de majorenitate nu ceru, pentru a-'si inchide esistenti'a desincantata, decatu unu revolveru si trei renduri de raclama funebra în echourile unui diaru bine informatu; anima 'mi e calda si juna; mai ca-mi e rusine se-o marturisescu.

Afara de acestea, nu sciu se fiu nici cocosiatu, nici ciungu; de ce, rogu-te, n'asiu fi inamoratu? Si déca asiu fi într'adeveru, dupa cum dici, inamoratu lulea, ac sta e chiaru espressionea ta, cine m'ar impiedc  de a o marturisi?

Acestea sunt, nu e asia, nisce slabe argumente de opusu siederei mele de doue lungi luni într'o visuina c  Dinan? Imi vei face placerea, tu, Scarlate, de a'mi spune, ca ce lucru faci de trei ani de candu esti la Pontoise? De-'mi aducu bine aminte, candu ne despartiramu trebui se te intorci la Parisu preste cincisprediece dile, într'o luna celu multu. Vr u se credu ca afacerile tale te voru fi impiedicatu, dar' la dracu! trei ani în locu de trei septamani! . . . Se me fer sca Ddiu c , respondiundu injuriei prin ultragiu, se inapoiedi calificatiunea de viziuna orasiului Pontoise! iti voi spune numai ca nescinti'a te face preste mesura nedreptu fatia cu Dinan, care în necasulu Jerzualulu, totusi e celu mai frumusiulu orasiu ce se p te vedea. Dinan e asediatu în centrulu unui deliciosu paisagiu; are ruine gothice, unu vaporu si unu isvoru mineralu. E Baden-Baden alu Britaniei, ac sta buna tiéra atatu de multu si de bine esplotata de gaganti'a literara, în catu te prinde mirarea, candu vii aci de la Parisu, se gasescu  menii, cari nu se numescu nici Judicaelu nici Cadwalonu si tinere fete ce nu respendu numeloru de Tiphaine s u Marguyun. Dinan are, prin sine, carmeni capabili de a opri unu turistu; Jerzualulu insusi, ce am calomniatu în ultim'a mea scrisóre, fornedia de departe unu punctu de vedere demnu de remarcatu; si candu e vorb'a, nu e mai prostu pavatu c  piati'a Carroussel. Vedi bine, Scarlate, ca ai angagiatu lupt'a pe unu terenu ce nu-'ti este favorabilu. Numai dupa ce voi st  trei ani la Dinan, si déca nu vei fi insuti la Pontoise, me voi supune de buna voie batailoru tale de jocu. Adio!

P. S. Me rogi se urmediu cu povestirea aventurei mele; 'mi-ar pareu reu se nu-'ti facu placerea, s'apoi, nu vréu, sub nici unu pretextu se autorisediu rezerv'a ta prin esemplu. Aventur'a mea a luat o noua facia.

De ai fi fostu mai marginitu în bataile tale de jocu, 'ti-asiu marturisi dreptu, ca amicitia mea pentru lady Wolsley s mena pucinu cu amorulu. E atatu de frumósa, atatu de nobila atatu de buna! P te ca voi avea a me teme langa densa de t te pericolole, alu caroru siru imi prevestesci cu multa compesantia, de n'asiu avea o scapare; dar' destulu cu compasiunea ta, te rogu; nici o data nu am fostu mai pucinu în pericolu de a deveni nebulu din iubire: le iubescu pe amende doue. . . .

Dupa acea intrevedere acarei povestire termina ultim'a mea seris re, ajunseiu fórte nefericitu. Me decisesemu cu totu dinadinsulu se respectesu vointi'a lady Wolsley: dar' ac sta sfortiare me duse într'o preocupatiune continua, ce în t te dilele, d  noue poteri pasiunei mele. Cate odata mă gandeamu se plecu: nu era  re ac sta l culu celu mai bunu si o escelenta ocasiune de a incepe în fine calatori'a mea în giurulu lumei? Si cu t te acestea am remasu; pentru a scus  chiar în ochii mei ac sta slabiciune, imi dic mu, ca ar fi o lasitate se fugu, ca nu eramu dintr'aceia, acaroru purtare p te depinde de capriciulu unei femei; imi aduceamu în fine, o mie alte cuvinte de soiulu acesta.

Bietulu lord Wolsley, care n'a fostu inca invinsu în duelulu seu cu Jerzualulu, contribuia insusi a me intari în decisiune mea. Mi se pareu, ca de candu cu faimosulu meu între — patru — ochii, presentia mea aducea unu micu zimbetu sardonicu pe slab'a si trist'a sa facia. Catu mai de parte cum me vedea, isi scotea cu triumfu palari'a si trecea cu fruntea susu c  si cum ar fi capetatu asupra-'mi cine scie ce anteietate deciset re. Acésta era prea multu, nu e asia? Déca Anglesulu scia totu, femei'a lui jucase rolulu unei neimpacate si viclene cochete; nu trebui se dau la ambii bucuri'a de a remanea domni pe campulu de bataie.

Am remasu, dar că unu bravu. Opriiu fisionomieii mele orice espressionea langur sa s u melancolica; lasaiu se se v dia o sincera revenire la prim'a mea nepasare, si pentru a nu pareu ca dorescu intrevederi secrete, aratamu cu multa tarie lordulu Wolsley pericolulu ace-

tiune a noastră, în locu de a tractă pe lectori cu fraze multe, vomu decopîă numai unele fapte, casuri pe care natiunea si mai virtosu clerulu românesc nu le pôte trece sub nici-o condițiune cu vederea. Vomu începe din Bulgari'a, dela Dunare.

Sciti ca districtulu Vidinului este locuitu mai totu de romani trecuti acolo din Banatu Craiovei si din Banatulu Temesianu, numai camu dela 1830 încôce în urmarea blastematiilor agrarie, care sub guvernulu pasialiloru dela Vidinu era multu mai pucine decatu în Ungari'a, mai pucine si decatu în Munteni'a, éra locurile prea bune de cultivatu. Adeca din partea materiale colonistii romani aru fi indestulati; ôre inse cum stă cu cea spirituale? Éca unu respunsu datu la acésta întrebare de cătra unulu din barbatii cei mai devotati causei nationale, descendente diutr'o vechia familia craiovéna:

. . . 2 Novembre (fragmentu).

„Apoi mai e faptulu dela Vidinu. Nu sciu de v'amu scrisu despre acela.“

„Înainte resbelulu serbo-turcu romanimea dela Vidinu si din pregiuru traiă de cătiva ani fôra popa si fôra biserică. Ei nu voiau biserică bulgara. Calugarii bulgaro-greci nu permiteau biserică romanésca. Romanii fruntasi au vedutu ca pe papistasi îi lasa că se 'si aiba biserică lor. Au aflatu că papistasi depindu dela episcopulu din Bucuresci celu care siede langa S. Vinere, adica catoliculu. Au plecatu fruntasii acolo si au disu episcopulu: „Dă-ne popi dela dumneata, ca noi îi primim, numai se ne vorbésca si citésca romanésca. Mosignor Paoli episcopulu catholicu (titulu seu este de Nicopoli) le-a respunsu ca elu bucuros le-ar dá, că inse preotii aceia aru depinde dela Pap'a. „Fia de Pap'a, fia de Padiachiulu,“ respunsera ei, „numai se ne citésca romanésca si se faca baiatiloru scôla romanésca.“

„Scris'a episcopulu la Rom'a, scris'a în Transilvani'a pentru a pune man'a pe juni preoti, uniti. Nu au potutu află nici-unulu disponibilu. Timpulu trecea. Atunci 'ia esitu în cale unu popa armeanu, care era de cultu latinu, dara nascutu în Romani'a, vorba bine romanésca. Acestuia 'ia disu Mgr. Paoli: „Se te dai de romanu, se le citesci romanésca, se le faci scôle romanésca, si se fii popa român uitu pentru poporatiunea româna dela Vidinu si din pregiuru.“

„S'au dusu amendo, episcopu si preotu la Vidinu. Acolo, înainte întregei poporatiuni române la campu, într'o biserecutia de lemn, episcopulu latinu a servitu mess'a pontificale; apoi preotulu armeanu a vorbitu poporulu romanésca si 'ia promisú că le face scôla romanésca.“

„Dupa debutulu (începutulu) acesta splendidu resbelulu a venitu se înpede orice lucrare.“

(Va urmă.)

Unitatea imperiului si armat'a imperiala.

Un'a din cele mai grave si repetite inputari si acusari denuntiatôre ce se face nationalitatiloru negermane si nemagiare ale monarchiei austro-ungare, acelu nationalitati, care prin inaugurarea sistemulu dualisticu au fostu eschise din cadrulu si de pe terenulu constitutionalu si parlamentariu, a fostu si este ca: ele urmarescu tendintie centrifugale, care amenintia integritatea si periclitésca esistentia monarchiei. Este o frasa dejă stereotipa, ca slavii din monarchia sunt panslavisti, éra romanii dacoromanisti. În fati'a acestoru acusari si denuntiari

loru ostenitôre escurssiuni ce'i ruinau sanatatea din ce în ce mai siubreda. Acésta era curatu siarlatanismu. Jerzualulu e pentru dragulu omu ceea ce este opium pentru mandarinu, obiectulu unei patimi fara leacu si omoritôre. Jerzualulu ilu va omorî pe nesimtite prin oboséla, séu deodata, pastrandu'i în braciariu cu unulu din pietróiele cele mai ascutite ale pavagiului seu. Aci nu mai începe indoiala. Pana atunci, lupta curagiosu, plesnesce duoi cai pe luna, si la fia ce septemana înoesce arcurile si întiepenesce bucelele tilburyului seu. Déca Jerzualulu ar potea fi invinsu în acésta lupta bizara, asiuri paria pentru lord Wolsley; dar pe acesta ilu vedi ca se prapadesce, pe candu strad'a isi sumete mereu formidabilă rampa, ce pare a 'si ride de administratiunea poduriloru si sioseleloru precum si de edilitatea dinanesa.

Stratagem'a mea avu unu resultatu neasteptatu. Cu catu mie imi revenea veselie, cu atatu a lady Wolsley disparea. În fia care di o gaseamu mai trista că în diu'a trecuta. Vanitatea mea nu ajunse se traga din aceste simptome cea mai favorabila prevestire. Imi inmultiu sforcariile, si ajunseu se iau deprinderile unui luatoru în risu de mijlocu. Me facusemu scepticu. Vorbeam cu atata bataie de jocu de tôte lucrurile respectate, incatu me minunam de mine însu'mi. Lady Wolsley plecă ochii séu me privea cu mirare; nu-'mi respundea.

(Va urmă.)

facute si propagate cu invederatulu scopu de a-si mască si justifică înainte Europei civilizate terorismulu neomenosu pe care ilu exercitésca purtatorii dualismulu asupra nationalitatiloru impilate, acestea n'au alta arma de aparare de cătu a se provocă chiaru la adres'a asupritiloru lor si la lumea întrega pentru că se le probese, déca ele în decursulu acestoru douisprediece ani de suferintie n'au observatu atitudinea cea mai leala fatia cu dinastii'a, care este incarnatiunea unitatii imperiului si n'au observatu cea mai corecta linie de conduita, atātu fatia cu legislativ'a cătu si fatia cu executiv'a sistemulu dualisticu? În acesti douisprediece ani nationalitatile asuprite, departe de a conspiră séu a urmă tendintie centrifugale, precum le acusa cele doué elemente hegemoné, s'au marginitu simplu de a se retrage într'o positiune de aparare passiva, acceptandu cu privirile îndreptate spre tronulu imperiulu curmarea suferintiloru lor si sperandu în victori'a justei loru cause si a drepturiloru loru legitime si pâna acuma neînfrante, ci numai séu incovoiate séu delaturate.

Dara se vedemu ôre totu asia s'au purtatu si se pórta si cele doué elemente incalcecate pe spatelu cu multu preponderantei maioritati a elementeloru negermane si nemagiare.

Acum candu fatia cu situatiunea generala monarchia austriaca ar trebui se fia mai consolidata si mai concentrata că ori candu, amu vedutu si vedemu cum opositiunea dualistica din Vien'a si B. Pest'a contribue din respoteri pentru că se debilitese monarchia în laintu si se o descreditesc în afara. În Vien'a nemtii centralisti, fideli constitutiunei afla cu cale a refusă midiolócele banesci, pentru că monarchia se-si póta continuá actiunea cea mare începutu în Orientu si se-si póta mantiene autoritatea si prestigiulu seu fatia cu valorile panslavismulu, care i amenintia fruntariile cu o inundatiune elementara. În acelasu tempu adeptii spirituali si „partid'a tigriloru“ a d. C. Tisza, imitésca pe confratii loru din Vien'a, protestésca în contr'a ocupatiunei, o numescu o „rapire talcharésca“, — pretindu rechemarea trupeloru din Bosni'a si Hertiegovin'a si provôca în dieta scene scandalôse, care probésca, ca parlamentarismulu ungurescu este totu asia de primitivu că si înainte de acésta cu 300 sute de ani. Totu în parlamentulu din Vien'a se gasesce unu deputatu némtiu, cavalerulu Schönerer, care cu voce ridicata striga prin ferestriile deschise că se o audia lumea întrega ca: „Nemtii din Austri'a d'abea astéptă că se apartiena odata Germaniei!“ Éra în diet'a Ungariei deputatulu Csanády declara susu si tare, ca natiunea magiara nici subtu regimulu unui Bach si Schmerling n'au înduratu atâtea suferintie morale si fizice că subtu sistemulu actualu. Lasamu se jude Europ'a luminata déca purtarea acésta a unoru deputati, cari apartienu elementeloru astadi domnitôre sunt adeveratii patrioti austriaci, cari dorescu consolidarea monarchiei si mantienerea unitatii de statu, acarei represantantu inviolabilu si neresponsabilu este Maiestatea Sa Augustulu Imperatu Franciscu Iosifu I. Nemtii aspira si dorescu se apartiena cătu mai curendu imperiulu „fricei lui D-dieu si a moralei adeverate,“ éra unguirii, de si nu toti, lucra si tindu într'acolo că se realizese visulu celu de aur alu lui Kossuth de a vedea regatulu St. Stefanu liberu si independent, unitu cu imperiulu austriacu numai prin uniunea personala a domnitoriului. Acestea sunt resunetele ce se audira în tempulu din urma, în ambele capitale ale imperiulu dualisticu. Probésca ele ôre tendintie centripetrale séu cu totululu din contra? Faptele respundu ele însusi prin logic'a loru inescorabila, care ne dispensésca de ori ce comentaru.

Dara patriotii acesti adeverati nu se multiimescu numai cu subminarea si slabirea basei de unitate a imperiului, ci ei facu unu pasu si mai estremu si potemu dice culpabilu, atacandu caracterulu si discreditandu valôrea si integritatea armatei imperiale. Acésta o a cutesatu se faca în Vien'a deputatulu centralistu Dr. Sturm, si partisanii sei, éra în Pest'a deputatulu magiaru Gabrielu Ugron, unulu din matorii invasiunei secuiesci proiectate în Romani'a, pe candu armatele aliante se aflau înainte Plevnei. Dinastii'a si armat'a mai remasesera inca intacte în curentulu dualisticu; acea armata, care fiindu compusa din tôte popôrale monarchiei au îndreptatitu pe f. maresialulu Radetzky se dica cu dreptu aventuru ca: „Austri'a se afla în castrele ei.“

Nemtii afla cu cale, că acuma candu bunii nostrii vecini se afla înarmati din crescutu pâna în picioré si se prepara pentru evenimentele venitôre, se pretindia déca si nu demobilizarea, dara o reducere cu celu pucinu 100.000 a armatei imperiale.

De alta parte unguirii în frunte cu vestitulu Gabrielu Ugron pretindu ca armat'a trebuie magiarisata si cu deosebire corpulu oficiariloru, de ôre ce ea acuma este slavisata si focaliarulu panslavismulu si condusa de unu spiritulu netolerantu. Fara indoiala ei ceru acésta cu scopu că la casu eventualu se se póta formá mai lesne legiuni a la Klapka din anulu Sadowei.

Aceste simptome ale unei stari nesametose si de decadintia se manifesta la lumin'a dilei. Ele sunt fructele multu laudatulu sistemulu dualisticu, care în locu se întarésca monarchia, o au adusu aprôpe la punctulu celu mai estremu alu paralisisi si alu izolarei. Alu cui este acestu meritu si asupra cui jace responsabilitatea, istori'a de siguru ca nu-lu va concerne nationalitatiloru trantite la parete, ci acelu carora li s'au concediutu destinele monarchiei si franele gubernarei în ultimi douisprediece ani. Camilu.

Ungari'a.

— Din discursulu parlamentariu alu escelentiei sale domnului arhiepiscopu sie mitropolitulu Mironu Romanulu continuare si fine. —

Mitropolitulu oratoru continuandu e de parere, că Serbi'a si Muntenegru au castigatu prea pucinu dela congresulu de Berlinu; dara planulu Rusiei, care tinu pâna acum acele doué tieri sub protectoratulu seu este, că se le unésca într'unu singuru statu, apoi se le dica: acumu sunteti tari, ve poteti întinde preste campiile din Banatu si Bacica, sau daca se pôte, si mai departe, adeca se ocupe Bosni'a si Hertiegovina, si apoi încôce totu mai departe, pâna la Dobritinu, că-cii unii serbi credu că si-aru potea formá dreptulu loru istoricu pâna acolo. De aci înainte oratorulu aprôba politic'a actuale a guvernulu dicându între altele:

„Candu astfelu de aspecte triste ne dau formatiunile panslavistice din sud-ostu, cari sunt planuite, dar stau inca în suspensiu, eu cu anima linistita potu dice, ca regimulu nostru de esterne a lucratu bine, candu a primitu mandatulu congresulu de Berlinu pentru ocuparea Bosniei si Hertiegovinei si la si executatu, de si cu mari sacrificii; adaugu inca, ca eu asiuri atribui acelu regimu dreptu meritu, daca elu însusi ar fi solicitatu darea mandatulu. Prin ocupatiunea acésta noi amu luatú o positiune considerabila în Orientu la casu, candu prin unu resbelu nou sau si în altu modu ar urmă turburari periculôse pentru monarchia noastră; si pâna candu ne vomu tienea acésta buna positiune strategica, pâna atunci nu numai ca vomu face umanitati servitii însemnate în acele provincii, cari mai înainte erau espuse la totufelulu de adversitati, dar totu-odata potemu fi asigurati, ca principatele slave de sudu, carora noi de altmintrelea le poftimu bunastare durabila si prosperare, nu ne voru copleși, mai alesu daca alaturea cu desvoltariile ulterioari a le lucruriloru ar succede monarchiei nostre, a-si ocupá si la Dunarea de josu o positiune sigura, ce nici nu e chiaru cu nepotintia daca d. e. în buna contielegere cu respectivele poteri, si dupa necessitate si cu Romani'a vecina, ne-amu estinde de la Adakalé, carea este deja în posesiunea noastră, pe tiermulu dreptu alu Dunarei celu pucinu pâna la Vidinu, si daca ne-amu acuirea fortaréti'a de acolo că unu punctu de strategie.“

„Marturisescu sinceru ca nu sumu în stare de a pricepe, cum s'ar poté dice buna si folositôre pentru monarchia noastră acea politica, carea tienându de gresita positiunea, ce o amu castigatu în Bosni'a si Hertiegovin'a, starnesce pentru parassirea ei; din contra sumu convinsu, ca o astfelu de politica, devenindu la valôre, nu numai ar nimicî vadia monarchiei nostre în afara: ci spriginindu infiintierea Marei-Serbie ideale, prin acésta imediatu ar promová totu-odata planurile panslave, cari tientescu la inbucaatirea patriei nostre.“

„Fatia cu o atare politica întrebue eu: ca întemplantu-se se se unésca numitele principate si provincii slave, ceea ce ar urmă de siguru dupa retragerea noastră, — si de aci nascandu-se în adeveru unu periculu evidentu pentru patri'a noastră: amu fi ôre atunci într'o positiune mai favoritôre de a poté infrena pre inamicu, că cum suntemu acum? séu ôre ne va costá atunci mai pucine sacrificii de sange si de bani apararea confiniiloru nostre, decatu ce ne costa acum ocupatiunea provinciiloru din cestiune? séu în fine ôre potemu noi contá, ca la casu de unu astfelu de periculu voru grabí poteriile mari, dela cari avemu mandatulu de ocupatiune, a ne aperá confiniile, a ne aperá pre noi, cari prin slabiciune séu usurate amu abandonatu însemnatele positiuni, ce ni s'au fostu datu?“

„La tôte acestea se binevoiesca a-mi da res-

punsu aceia, cari condamna ocupatiunea din cestiune sub cuventu, ca aceea ar fi periculosa pentru monarchia; eu insa sustieniu din nou, ca jace in interesulu nostru, a le tiené acele provincii ocupate, cá positiuni strategice, si a le tienea pâna atunci, pâna candu cestiunea orientala isi va aflá deslegarea finala, candu apoi Europ'a intr'unu congresu, ce va se tiea in Berlinu séu in Parisu, séu vrendu D-dieu intr'una séu alta capitala a monarchiei nóstre, séu in fine ori si unde, va decide definitivu asupra sortiei acestoru provincie; dar a vorbi inca acum despre acésta, eu tienu ca ar fi o preocupare de tempu.

„Privindu acum partea finantiara a cestiunei, nu se póte negá, ca ocupatiunea recere preste mesura dela noi multe sacrificii, si ca tier'a mai ca numai póte suportá aceste sacrificii; accentuesu cu deosebire cunoscut'a seracia a regiunilor inferiori ale poporatiunei, ér' mai cu séma a clasei de agromoni, carea potu dice, ca nici pe tempulu feudalismului n'a fostu atatu de inpoarata, cá cum este astadi cu atatea feluri de imosite, din cari pentru acésta clasa, anume pentru cultivarea ei si pentru pregatirea unei stari mai bune pentru ea, nimicu séu numai fórte pucinu se retribue.“

In fine esc. sa inchiaie asia:

„Eu sum pentru alternativa prima. Contesu, ca regimulu tierei va face totu ce e cu potintia cu deosebire pentru ameliorarea starei materiale a poporului de rendu, si intre altele pentru consolidarea diferiteloru nationalitati, abatandu-se chiar', — daca va fi de lipsa — dela programulu seu de pana acumu, si preste totu va cautá se sadésca respective se se cultive in tóte clasele poporatiunei patriotismulu si promptitudinea la orice sacrificii. Contandu asia dara si la acestea, eu cu tóta consciint'a si promptitudinea votesu sum'a propusa de subcomisiunea intr'unita, fia se me afliu chiaru in opostiune cu opiniunea publica, carea adeseori ratacesce, si carea uneori are a espiá cu amaru ratacirile sale.“ (Aprobari vii.)

Revista politica.

Serbatorile Craciunului dupa calendariulu gregorianu trecura liniscite fara cá inse situatiunea generala se se fi inseninat. Ea continua a fi grea, obscura si ingrijitóre si ereditatea ce o va lasá anulu espirandu celui viitoru nu este nici decum de natura a causá bucurie si multumire nascendului moscenitoru, care la 1 Ianuariu 1879 nici decum nu va afla lumea in o asia stare, cá se se simtia indemnatu a face o fatia deschisa si vesela. Dara tempulu este inecorabilu, elu nu se opresce, ci trece inaintu purtandu in sinulu seu binele si reulu, pe care ilu sémana apoi in mesura neegala in cursulu seu.

Actualitatea nu suferé nici decum de o abondantia in bine. Pacea generala este pusa in cestiune si ochiulu multimei nu vede nici unu punctu ficu spre care si-ar potea indreptá privirile in sperantia, ca elu va fi punctulu centralu in giurulu caruia s'ar potea cristalisá pacea, stabilitatea si prosperitatea. Suntemu departe inca, fórte departe de acele tempuri visate in care lumea s'ar potea bucurá de o pace eterna. Ori in ce parte ne vomu indreptá privirile nóstre scrutatóre nu intalnimu, afara singuru numai de fericit'a Franci'a, vre unu statu in Europ'a, care se fia multumitu cu starea sa actuala. Popórale sunt coprinse de o nemultumire intensiva si se consuma de dorulu de a se vedea odata scapate de acésta stare inabusitóre, care le taie respiratiunea, le inpaianginésa vederile, le slabesce fortiele si le paralisésa. O presimtire vaga le spune, ca asia nu mai póte merge si ca o schimbare radicala trebuie se se faca mai curendu séu mai tardiu, pentru cá se dispara acea ruptura adenca si la parere lipsita de ori ce punte de trecere, care le au curmatu cursulu lor normalu de desvoltare. Atmosfer'a politica si sociala este incarcata de dinamita concentrata, subtu o presiune ce au ajunsu deja la punctulu estremu, candu ea trebuie se esplode se prin sine insasi séu prin o schinteie electoro-magnetica venita din afara.

Cu tótele silintiele ce si-au datu si isi voru mai dá diplomatia si gubernel respective, marea cestiune a Orientului va remanea inca multu tempu in permanentia la ordinea dilei. Asupra acestei cestiune la acarei deslegare sunt angajate mai multu séu mai pucinu tóte statele europene, se concentrésa, potemu dice in modu exclusivu, intrég'a atentiune a cercurilor diplomatice si politice. Deslegarea ei, care in urm'a stadiulu la care au ajunsu lucrurile, trebuie se se faca in modu definitivu, este imperiosu reclamata, este inevitabila si nu mai suferé nici o amanare. Ea sémana cu o lavina, care pornindu

de pe colin'a unui ghiatiaru giganticu se rostogolesce crescandu si nu se opresce decâtu numai in vre unu abisu séu in vale, unde apoi topinduse fecundésa prin undele sale campi'a insetata.

Cu deosebire reclama deslegarea definitiva a cestiunei Orientului atentiunea cea mai incordata a barbatiloru de statu ai monarchiei austro-ungare, mai alesu dupa ce prin mandatulu primitu dela Congresulu din Berlinu s'au angajatu autoritatea sa cá potere mare si prestigiulu armelor sale. Dara tienendu contu de situatiunea interna, adevératii patrioti cu profunda durere de anima isi punu intrebarea: catu de inpunatóre, insufatóre de respectu si vigurósa n'ar potea fi frumósa figura a acestei monarchii, déca poterile ei n'ar fi slabite si reduce prin fatal'a si regretabil'a ei politica interna? Dara se speramu, ca celu pucinu acuma, in acésta situatiune decisiva si in fati'a pericoleloru ce o amenintia din partea rivalulu ei dela nordu, corón'a si cei cari i voescu binele voru reveni si se voru grabi cu o óra mai 'nainte a restabili echilibrulu internu, pentru cá asia se póta face fati'a la ori ce eventualitate. Catu de pucinu le trebuie popóraloru nedreptáite pentru cá ele se fia multumite cu sórtea lor si se fia gat'a in totu momentulu a-si pune viatia si averea pe altariulu patriei comune! Ele nu ceru decatu aceea ce li s'au luat adeva: drepturi egale prelanga datorii egale. Ele nu ceru mai multu decatu aceea ce despotie'a si autocratic'a Russi'a de buna-voia ofere celoru trei nationalitati din Rumeli'a orientala si adeva: respectarea limbei si a individualitatii nationale a bulgariloru, a turciloru si a greciloru. Si óre Austri'a cea constitutional, care se numera si cu dreptu intre statele civilizate, se fia mai pucinu justa si liberala decatu Russi'a? Noi si inpreuna cu noi toti cei de o sórte cu noi ne damu tóte silintiele a mai sperá in echitatea si liberalismulu Augustulu nostru Suveranu, acaru devisa este: „Viribus unitis!“ In sensulu acesta credemu si ne acceptamu se fia deslegata actual'a crisa ministeriala si parlamentara, care a urmatu cá consecintia din conflictele ce s'au nascutu intre factorii constitutionalismulu dualisticu si din starea nenormala si nesametósa creata prin sistemulu domnitoru.

Restabilinduse pacea interna ea va fi cea mai puternica si mai siguru garantare, atatu a unitatii imperiulu absburgicu precum si a integritatii sale.

Romania.

Responsurile M. S. Regale la adresele Parlamentulu Camerelor.

Cum amu anuntiatu dejá, Sambata, la órele 12 din di, A. S. R. Domnulu, in presintia d-loru ministri, incongiuratu de cas'a sa civila si militara, a primitu la palatulu din capitala, in sal'a tronului, cu solemnitatea obicinuita, biroulu si comisiunea senatului, insarcinata a presentá Mariei Sale Regale adres'a de respunsu la mesagiulu tronului.

D. Dimitrie Ghica, vice-presiedinte alu Senatulu, a datu citire adresei, la care M. S. R. a respunsu cu urmatórele cuvinte:

Inaltu Prea Sante Parinte,
D-loru vice-presiedinti,
D-loru senatori,

Cu o deosebita placere am ascultatu cuvintele magulitóre ce Senatulu adresésa armatei; cá siefu alu ei si cá Domnu alu tierei, ve multumescu din sufletu pentru sentimentele ce ne esprimati.

Ultimulu resbelu a fostu ocasiunea pentru tíera de a dá Europei convingerea, pe care eu dela inceputu am avut'o, despre valórea ei. Am fostu indouitu fericitu de a me aflá in acésta ocasiune in capulu bravei nóstre armate.

Multu tempu s'a crediutu in afara, din caus'a necunoscentiei cestiuniloru nóstre interióre, ca amu fi animati de unu spiritu de intolerantia religiósá. Constatu cu multumire, ca tier'a prin represintantii ei, se arata hotarita a face se dispara acésta eróre si regretu, ca inprejurarile paru a'i inpune hotarirea sa. Acumu natiunea romana va fi adnusa de toti la loculu ce merita in opiniunea lumii, ca-ci a probatu prin vitejia sa, ca póte stá alaturi cu natiunile cele mai valoróse, si prin principiile sale, ca inpartasiesce credintiele si aspiratiunile lumii civilizate.

Inaltu Pré Sante Parinte,
Domniloru vice-presiedinti,
Domniloru senatori,

Déca d-vóstra v'ati adusu a-minte si cu acésta ocasiune de armata si de capitanulu seu, inpli escu din parte'mi o placuta datoria, reamintindu ca fólosele de care vorbiti nu s'au potutu dobandi de

catu cu puterniculu d-vóstre concursu si cu devotamentulu d-vóstra patrioticu.

Potu adaogá, ca cu acésta mare ocasiune s'a potutu constatá ca, déca Senatulu este menitu, prin conditiunile constituirii sale, a mantiene natiunea pe calea prudentei si intiepciunii, acésta inse nu l'a opritu cá in momentul de grele incercari se se arate plinu de curagiu si de decisiune.

Suntu incredintiati, ca ne vomu intalni totu d'a-una in acelasu simtiementu de devotamentu catre patria, spre a seversi inpreuna marea opera de desvoltare si de intarire, la care suntemu chiepati a conlucrá.

Primiti, Inaltu Pré Sante Parinte si d-loru senatori, din partea Dómnei si a nóstra, espressiunea inaltei nóstre gatitudini pentru urarile ce ne faceti.“

— La aceiasi ora, a fostu primita si comisiunea Adunarii deputatiloru cu aceiasii solemnitate. D. presiedinte, C. A. Rossetti, a cititu adres'a si M. S. R. a respunsu in modulu urmatoru:

Domnule presiedinte,
Domniloru deputati,

Suntemu adancu miscati de simtiemintele ce esprimati armatei si tronului, pentru santienia cu care in ultimulu resbelu si-au inplinitu datorii, in realizarea celei mai scumpa aspiratiuni a natiunii romane.

Ceia ce a creatu Romaniei o positiune, ce nu i se mai contesta astadi in Europ'a, este ca, de si incongiurata de incercarile cele mai crude, totusi a strabatutu cu succesu prin acestu cercu de pericole de totu felulu, fara a siovai unu momentu si fara a face unu pasu gresitu, care ar fi potutu se'i compromita chiaru esistentia.

Constatamu cu fericire, domniloru, ca sacrificiele si incercarile la care cu totii amu fostu supusi departe d'a ne obosi si a ne sdrunciná, din contra au contribuitu a ne intari, a ne otieli, a ne lamuri ideile nóstre si a ne dá mai multa unitate de actiune; proba despre acésta este unanimitatea cu care s'a votatu respunsulu d-vóstra ce coprinde insasi program'a lucruriloru spre care are a se indreptá acum activitatea nationala.

Evenimentele ce-a strabatutu natiunea intarescu si mai multu in sufletulu nostru credint'a ce amu avutu, despre viitorulu acestei tieri, din diu'a candu amu pusu piciorulu pe pamentulu ei. Din faptele seversite, marele poteri voru dobandi convingerea, ca statulu romanu, pe care ele l'au admisu in famili'a lor cá unu elementu alu echilibrulu europénu respunde in adeveru acestei mari chiepati si va fi o conditiune de securitate si de liniste pentru puternici sei vecini.

Votulu datu pentru a dóu'a óra, de mai unanimitatea represintatiunii nationale, afirmandu vointi'a de a se conformá dispositiuniloru ce ne privescu din tractatulu dela Berlinu, nu mai póte lasá Europei indoiéla, ca acésta este in adeveru simtiementulu natiunii intregi, si va face astufelu se dispara ori-ce umbra de banuiéla si ori-ce prejudecata ar mai fi existatu despre tier'a nóstra.

Suntemu incredintiati ca prudintia, spiritulu de conciliare si unitatea de actiune, ce v'au ajutat pana acumu in realizarea unor mari fapte, ve voru assicuré acelasu succesu in viitoru; numai astu-felu ranele lasate de incercarile la care amu fostu espusi se voru vindecá, interesele societatii nóstre voru fi bine ingrijite si se va potea seversi oper'a radicarii si intaririi Romaniei, cu acelasu succesu cu care a fostu inceputa. Pe acésta cale me veti gasi, d-loru, totu-déuna alaturi cu d-vóstra, gatá la lucru si la sacrificie.

Dómna, care, in tempulu pericoleloru, a inpartasitu tóte simtiemintele si tóte ingrijirile nóstre, se unesce adi cu noi, spre a ve esprimá, d-le presiedinte, d-loru deputati, viuele nóstre multiamiri pentru caldurósele urari ce ne adresati spre a dice inpreuna cu totii: Traiesca Romania!“ „Romanulu.“

Inproprietarirea insuratieiloru in judetiulu Romanu.

Aplicarea art. 5 si 6 din legea rurala in districtulu Romanu s'a efectuatu dela 30 Octobree pana la 19 Novembre, in care intervalu — ne spune „Stafet'a“ din Iasi — s'au pusu in posesiune parte dintre satenii cu drepturi constate.

Vreo siépte mii pogóne de pamentu, din mosiele Statulu, s'au distribuitu unui mare numeru, cá la una mie capi de familie, unii insuratiei din anulu 1864, alti care atunci erau supt stégu si altii care au fostu inscrisi in acelasu anu cu dreptulu de case si gradini.

A fostu marétia splendórea ceremoniei, viu entusiasmulu publicu, la care se adaogá bucuri'a si

multiamirea in proprietarilor, din localitatile unde s'a facutu in proprietarirea.

Judetienii au aplaudatu faptul in proprietaririi, precum si numirile bine alese si date comuneloru ce au a se infintia de acei 1000 noui proprietari si care numiri sunt urmatoarele:

Comun'a Carolu I, situata intre drept'a riului Siretu si stang'a riului Moldov'a, pe parte din mosi'a Pancestii Statului, alaturarea cu orasiulu Romanu.

Comun'a Elisabet'a Dómn'a, la drept'a riului Moldov'a, despartite de orasiulu Romanu numai prin podulu de fieru, in reionulu unde se intrunescu sioselele Romanu-Bacau, Romanu-Barladu si Romanu-Piatr'a.

Comun'a Brateanu, la stang'a riului Siretu pe mosi'a Bratestii.

Comun'a Rosiorii, pe mosi'a care se numia Rusii Vladicii.

Comun'a Alexandri, pe mosi'a Ciutrestii.

Comun'a Negri, pe mosi'a Calinestii.

Comun'a Cuza, in stang'a Siretului, pe mosi'a Schiauletii.

Comun'a Cogalnicenu, la stang'a Siretului, pe mosi'a Mogosiestii-Volintirestii.

In proprietarirea in judetiulu Vaslui.

Pe candu gubernulu si camer'a legiuitoare se ocupa cu tota staruint'a a garantá conservarea pamenturilor date fostiloru clacasi, pe la judetie se face in proprietarirea si punerea in posesiune cu o activitate demna de lauda.

Comisiunea dela judetiulu Vaslui, compusa de d. V. A. Holbanu, fostu prefectu, si de d. Gh. Mironescu membru comitetului permanente, a in proprietaritu 674 sateni, dandu-li-se 1600 falci pamentu.

Noi facemu sincerile nostre felicitari comisiunei, care intr'adeveru a lucratu cu ánima si cu priintia pentru tierani, dandu-le locuri bune si producetóre.

„Romanulu.“

Diariulu filo-romanu „Der Osten“ din Vien'a i se scriu din Bucuresci urmatoarele:

„Precum ni se scrie din Bucuresci, din lini'a drumulu de feru Ploiesci-Brasiovu (Predealu), distanti'a Ploiesci-Campin'a este gat'a si completa si ca se va pune in circulatiune indata dupa ce i se va face examinarea din partea autoritatilor competente. Intreprindietoriulu acestei linie, d-lu Guil-loux, au luatu de astadata lucrarea sa in seriosu si o au condusu cu tota energi'a. In acelasu tempu ni se notifica o inbucuratoare urcare a chartieloru de statu romane, care au ajunsu unu cursu, pe care ilu notésa efectele a pucine state din Eu-rope'a. Asia obligatiunile domeniiale romane au trecut prestu cursulu de pari si notésa 102 si 102 1/4, obligatiunile rurale notésa 100, obligatiunile municipale ale capitalei Bucuresci au ajunsu la cursulu de 98, in tempu ce acele ale Vienei notésa numai 89 respective 94. In cifrele acestea ale fóiei cursurilor se exprima in modulu celu mai semnificativu prosperarea politica si eónomica a statulu romanu, precum si increderea crescéndá a lumei finantiarie in viitoriulu lui. Nimicu in lume nu este mai prevedietorii si mai scrupulosu in cal-cularile sale, precum este capitalulu; si de órece elu astadi tacsésa chartiele romane mai susu decatu efectele unoru mari state europene, prin acésta isi exprima convingerea, cá situatiunea statulu romanu este in tóte privintiele solida si insuflatóre de incedere.

Correspondentie particularie ale „Observatoriulu“.

— Muntii apuseni, Abrudu in 3 Decembre 1878.*)

Pentru cá onoratulu publicu cetitoriu se nu fia sedusu de frasele góle ale acelu multi (?) din capital'a muntiloru apuseni, respective din partea acelu, carii se încerca a schimosi adevéru nedisputaveru, noi sub-scrierii, cá unii carii facuseram parte din colegiulu scru-tinatoru alu cerculu electorale din Abrudu si cá unii carii atáta in colegiu, câtu si dupa aceea amu protestatu in contra respingerei ilegale a mai multoru protocoále de alegere, sustienemu si astadi, cá comisariulu, care a substituitu pe D. Andreica dupa retragere, a comisu aba-tere dela legea pozitivá, Statutulu org. prin respingerea acelu protocoále de alegere, ceea ce au constatatu in-susi maritulu Congresu.

Domniloru! atunci candu dvóstra si acestu micu remediulu de a'ti radica vocea in contra unei nelegalitati, ve încercati a-lu atribui unei séu altei persóne biseric-esci, — facéndu deductiuni mari, si minunate, — ve spunemu cá sunteti in ratecure, sunteti preocupati de

particularismu, si se pare cá voiti a inpedecá pana si dreptulu de apelare in contra unei nedreptati.

Ve intrebamu domniloru din capital'a muntiloru (?), óre noi cei din Abrudu-satu, Carpinisiu, si din alte lo-curi, dóra nu suntemu indreptatiti a reclamá in contra unoru actiuni ce nu consuna cu legea? si ca acestu dreptu este eschisive numai alu dvóstra? Noi scimu cá traimu in viétia constitutionalá bisericésca, care dá dreptu fia-carui crescínu de a potea reclamá.

Cautá se ne miramu si de tanguirea ce faceti pentru deputatulu neverificatu, cá si candu vedi dómne, celu verificatu, si alesulu maioritatii d. adv. Candrea, nu ar fi intocmai cualificatu, si fiu din muntii apuseni, séu nu ar fi demnu a ne representá biseric'a si inte-resele nostre muntene, cá si ori-care altulu.

Se póte cá dvóstra domniloru! cinci la numeru, din acuma infintiat'a capitala (?) nu ve place de den-sulu, pentru cá nu e' omulu sfatosiloru si alu vorbe-loru multe, ci este barbatu de unu caracteru mai seriosu.

In câtu privesce insinuarea de comanda, bine ve diceti, cá chiaru dvóstra mergeti dupa comand'a celu ci striga si arunca umbre innegritóre asupr'a altora.

Maritulu Congresu a spusu verdictulu, cá cine a facutu abateru dela Stat. org., pre care dvóstra acum voiti a o aruncá in ochii altora, ci mai bine vedeti-ve bân'n'a in ochiulu propriu, si apoi tiandur'a in ochiulu altuia; éra decumva nu sunteti orientati, se aflati, cá Congresulu nationalu bisericescu romanu, este forulu supremu in biseric'a ortodocsa, si o atare comisiune cercetátóre preste Congresu, nu ecista.†)

Mai multi alegatori din cerculu Abrudulu.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Georgiu Filipu advocatu cu soci'a s'a Maria Olteanu, in numele loru si alu fiulu Emiliu, precum si a numerosiloru consangeni si amici, cu ánima infranta de dorere anuncia, cumca fiulu, res-pective fratele si consangénulu loru Aureliu Georgiu Filipu dupa unu morbu greu, in etate de 20 ani, astadi la 4 1/2 óre de diminiétia si-a datu sufletulu in manile creatorelui. Osamintele reposatulu se voru asiedá in cimiteriulu gr. cath. Alba-Julia lipovani, dupa ritulu gr. cath. Sambata in 28 Decembre 1878 d. a. 3 óre. Fie-i tieran'a usóra si memori'a binecuvéntata! Alb'a-Julia la 26 Decembre 1878.

— (Esamenu.) Precum aflamu, d. Zachari'a Chihereanu, telegrafistu in Murasiani, a depusu in Clusiu esamenu de siefu cu celu mai bunu succesu. Felicitamu pe d. Chihereanu pentru acésta inaintare inbucuratoare.

— (Statistic'a gimnasieloru romane.) Din interesant'a si instructiv'a dare de séma pe care o face „Telegrafulu romanu“ despre gimnasiile romane, pe bas'a programeloru publicate pe anulu scolasticu 1877/8 estragemu urmatoarele date: Cu totulu esista 5 gimnasii romane si adeca la: Blasiu, Nasaudu, Bra-siovu, Beiusiu si Bradu. Gimnasiulu din urma nu-si au publicatu program'a pe anulu scolasticu espiratu, prin urmare nu póte fi luatu in considerare. Cele patru gimnasii memorate sunt complete cu cate 8 classe. La aceste 4 gimnasii sunt aplicati in totalu 66 profesori si adeca la: Blasiu 12, la Nasaudu 14, la Beiusiu 16 si la Brasiovu 24.

Frecventi'a a fostu la tóte 4 gimnasiile preste totu 939 scolari, cari se inpartu asia: pe Blasiu vinu 363, pe Nasaudu 177, pe Beiusiu 210 si pe Brasiovu 189. Din aceste cifre resulta, cá gimnasiulu din Blasiu este celu mai frecventatu din tóte gimnasiile romane, avendu unu contingentu de preste a trei'a parte din intrég'a cifra a frecventantiloru. Relativu mai slabu frecventatu este gimnasiulu din Nasaudu.

Dupa nationalitate gimnasiile sunt frecventate de 882 romani si 67 neromani. Dupa confessiune scolari au fostu 544 gr. cath. séu asia numiti uniti si 328 greco orientali, care cifre comparandu-le cu numerulu totalu alu celoru doue confessiuni, ne oferu o dispropor-tiune batátóre la ochi in defavorulu romaniloru greco-orien-tali. Acesta este unu avisu catu se póte de elocentu, care se impune autoritatiloru competente, cá se-si in-dreptese cu mai multa staruintia cá pana acuma aten-tiunea, asupra instructiunei poporale, pentru cá catu mai curendu se dispara acele anomalii care esista astadi, cá se vedemu nu numai orasie cá Fagarasiulu si Oras-thi'a lipsite de scóle normale, dara cá chiaru in Sibiiu resiedint'a metropolitana se vedemu lipsindu-ne scóla normala pentru baieti si baiete. Acuma dupa ajutoriulu votatu de universitatea sasésca si comptandu in prim'a linia pe energi'a cunoscuta a d. advocatu A. Tincu, precum si a pretiloru de acolo, speramu a vedea in-fintiantanduse in Orasthia in celu mai scurtu tempu o re-gulata scóla normala romanésca, pana nu se va infintia si acolo un'a neconfessionalá. Scól'a si biseric'a, acestea sunt citadelele ce ne au mai remasu, de unde ne mai potemu apará individualitatea nostra nationala si unde ne o mai potemu conservá.

— (3795 fl. 50 cr. restantie de abonamen-te!) Asia citimu intr'unu anuntiu alu administratiunei foiloru Predicatoriulu si Cartile saténulu romanu, Amiculu Familiei si Higien'a si scóla. Pre câtu amu sciutu apretia totu-déuna marea necesi-tate de a se propaga lectur'a romanésca intre sutele de mii romani din regiunile septentrionali a le patriei nostre, tocmá pre atata ne pusera la mirare acele restantie enorme pentru intreprinderi asia de mici. Se ne per-mitta dnii collegi ai nostri dela Desiu-Gherla si ori-de unde, cá in locu de a'i compatimí fóra nici-unu folosu, se le facemu una observatiune collegiala franca. A in-treprinde si deschide foi periodice pe credite, este in

*) Nu pricepem, cumu acésta correspondentie, a carei co-mitivá adressata redactiunei pórtá dat'a din 3/15 Dec., ne-a venit numai in 13/25 Dec. Red. „Obs.“

contra regulelor sanetóse ale economiei nationale si i contra esperientiei totoruru publicistiloru europeni. Ori-c diariu, fia si celu mai bunu din lume, deschisu pe credite, si-subscrisu in acea di sententi'a sa de mórte prematura afara numai de casurile, candu iar sta la spate vre subventiune anuale de câteva mii, ori si dieci de mi sau candu vreunu gubernu, fia politicu, fia eclesiasticu ar impune subordinatiloru sei lectur'a lui, pentru-c atunci totu acelu gubernu va sci se scófia si abonamen-tele. Se cerce ori-cine, a citi, de es. diarie nemtiesc ori francesci pe creditu. Nu asia se sustine literatur' si publicitatea.

— (Notitie literarie.) Ne facemu placut' datorita de a inregistrá si a trage luarea aminte a onor nostrii cetitori asupra urmatoareloru publicatiuni mai noue care ne venira in tempulu din urma si care se potu procurá séu directe dela autori, séu prin binecunoscut'a firma W. Krafft in Sibiiu:

— „Iubirea facia de copii,“ thes'a de doc-toratu presentata la facultatea de filosofia din B.-Pest'e din partea d-lui Lazaru Petroviciu, doctoru in fi losofia si profesoru la institutulu teologico-pedagogicu din Aradu. Aradu, 1878. Pretiulu 20 cr. v. a.

— „Colecta de recepte“ din economia, indu-stria, comérciu si chemia pentru economi, industriari meseriasi si comercianti de Grigoriu T. Miculescu Editoru: Niculae F. Negrutiu. Sibiiu, 1878. Pre-tiulu 50 cr. v. a.

— „Apologie.“ Discussiuni filologice si istorice magiare privitóre la Romani, invederite si rectificade de Dr. Gregoriu Silasi, prof. de limb'a si literatur'a romana la r. universitate din Clusiu. Cartea prima Paulu Hunfalvy despre Cronic'a lui Georg. Gabr. Sincal Editiunea „Amiculu Familiei.“ Clusiu, 1879. Pretiulu 30 cr. v. a.

— „Amoru si dincolo de Mormentu.“ No-vela de Ponson du Terrail. Traducere de: N. F. Ne-gruti. Sibiiu, 1878. Pretiulu 30 cr. v. a.

— „Mandrinu,“ capitanulu banditiloru de Clé-mence Robert. Traducere libera de: N. Petra-Pe-trescu. Sibiiu, 1878. Pretiulu 75 cr. inclusive porto.

— „Biografii romane“ de A. W. Grube. Trad. de: N. Petra-Petrescu. Sibiiu, 1878. Pretiulu 50 cr. v. a.

— Calendarulu „Resboiulu“ pe anul 1879. Cu multe ilustratii. Bucuresci, 1878. Pretiulu 50 bani.

— Calendarulu Sateanulu Romanu pre anulu 1879. Redactoru-editoru: Nicolae F. Negrutiu. Acestu calendariu, care in partea sa de cetitu coprinde o bo-gata recolta de materi interesante si variate, costa numai 35 cr. tramisu pe posta 40 cr. v. a. Dela 5 esemplare unulu se dá gratuitu.

— Cu acésta ocaziune atragemu atentiunea asupra „Avisulu de Abonamentu“ pe care ilu publica zelosulu si activulu scriitoru romanu d. N. F. Negrutiu din Gherla, invitandu la abonamentu pe onor. publicu la merítósele si ieftinele sale publicatiuni literare.

— Diariulu „Femei'a Romana.“ Acestu diariu bi-hebdomadaru appare in Bucuresci dela anulu 1 Ian. 1878 sub directiunea si redactiunea Dómnei Mari'a Flechtenmacher, fosta profesóre la Asylulu de Orfelinatu din capitala, autórea mai multoru scrieri in limb'a romana, pentru care au si fosta decorata cu medalia de Alteti'a Sa Regala Carolu I si membra a societatii „Concordi'a Romana.“

Diariulu „Femei'a Romana“ propaga instruc-tiunea femeiei, drepturile si datoriele ei in societate, literatura, religiune si menagiu séu economi'a casei.

Acestu organu, uniculu pana astadi in capital'a Romaniei, se pune sub scutul barbatiloru inteligenti si culti si sub protectiunea femeiloru de ánima, cu simtie-mente nobile de cetatiene si mame bune.

Abonamentulu costa pe anu 24 franci, séu 10 fl. v. a., pe 1/2 anu 15 franci séu 5 fl. v. a. Redactiunea se afla in Bucuresci, Strad'a Domniti'a Nas-tasi'a Nr. 27, unde au a se tramite banii de prenu-meratiune si ori ce corespondentie.

Preturile cerealieloru

si altoru obiecte de traíu au fostu la

31 Decembre in Sibiiu:

Gráu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	5.20—6.—
Gráu, amestecat	1 „ „	4.30—4.90
Secara	1 „ „	3.20—3.60
Papsioiu	1 „ „	2.80—3.20
Ordiu	1 „ „	5.—
Ovesu	1 „ „	1.70—2.10
Cartofi	1 „ „	1.50—2.—
Mazare	1 „ „	5.—
Linte	1 „ „	8.—
Fasole	1 „ „	5.—
Lardu (sianinu)	50 Kilogram. „	34.—
Untura (unsóra topita)	50 „ „	28.50
Carne de vita	1 „ „	33—44
Oua 10 de	„ „	—25

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 30 Decembre

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.59 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.36 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.80 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcésca	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100.05 „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

28 Decembre.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	l.	99.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	102.— „
Obligatiune de imprumutu dominiiale din 1871 cu 8%	„	101.50 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	95.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	83.50 „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	180.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	33.90 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1863 cu 6%	„	85.40 „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	180.— „
Romani'a. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	80.— „